

POKROK PUBL. CO.

vydáva POKROK ZÁPADU a místní vydání

v Chicago, pro balné území, Nebraska; ve Schuyler a Clarkson, pro okres Colfax, Nebraska; ve Wilson, Kas., pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota, a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakota.

PŘEDPLATNÉ:

Pro Spojené Státy \$2.50
Pro Kanada \$3.00
Do Československé republiky \$5.00

Zásilky peněžní dělá se pomocí pečetních poukázek Expressa Money Ordera, bankovních poukázek (Bank Drafts), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, ukažte starou i novou adresu.

Dopisy a kruhů členství uvítáme ochotně. Musí být slušné, psané bez úmyslu něčeho osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

KONOPIŠTÝ NERO

Listy proslo mnoho zpráv o tom, jakým byl a jak žil následník trůnu František Ferdinand. Půano o tom, jak byl duš a tělem vojákem bez všekého jiného vzdělání, jak byl vášnivým lovecem a jak vše v zájmu konopištského naplněno bylo trofejemi loveckými a přečpáno válečnými emblémy i vojenskými hračkami, poněvadž díky Bohu, vlastních pravých válečných trofejů vojenských "štěstí" mu nepopřalo. Scházelo ale v těch líčeních trochu podrobnosti o modrářství tohoto knížete dle rodu, nikoli však co do ducha a srdce a napsáno hlavně něčeho o jeho ukrutnosti. Modrářství, va kterém ho pokud možno překonávala ještě jeho choť, šlo tak daleko, že ku příkladu slavnému lékaři z Vídně povolavšemu, když se chtěl v neděli vrátit zpět, nechtěl cestu dovolit, protože by nestihl do Vídně tak, aby se mohl ještě účastnit mše a ujit tak smrtelnému hříchu. Dal mu proto čisti mši ještě v noci, aby ho "zachránil." Právdy se svěcení v zájmu konaly se za mnohé noci a neustálou zvědavostí musel se účastvovat, kde kdo na panstvích chlebiček svůj si vydělával.

Co se ukrutnosti týče, mohly by spisy bývalé kabinetní kanceláře podat řadu dokladů listinných a sice v zanitavých rozhodnutích o návrzích na milost, podáváných Františku Ferdinandovi ministerstvem spravedlnosti. Věřnost snad se pamatuje, že udílení milosti odsouzeným nedělo se jen samým císařem, nýbrž v jeho trvalém zastoupení i různými arciknězi. Tak ku příkladu bývalý arcikněz Ludvík Viktor pro homosexuální perversnosti později na sofnhradském zájmu internovaný, i tam ještě rozhodoval o milostech. Za někdejšího císaře Karla právo to měl téhož bratr Max, mladík velice lehkých mravů.

Následník trůnu František Ferdinand počínal si při udílení milosti přímo nelidsky. V první řadě to odnesl ti, již dopustili se trestních činů náboženských a nadzřevých. Šel se ku příkladu případ, že mladík vězněný v trestnici byl kostičerem tak stížený, že prodělal několik amputací a byl jako lazar upoután na lůžko. Člověk tedy naprosto již neškodný. Přes svorné návrhy všech instancí následník milosti mu neudělil. Nadějný student, který byl odsouzen do několikměsíčního žaláře, protože po veselé noci se soudruhů strávených shodil do řeky čerta, jenž byl jednou z figur v sousoší kol nějakého svátce, musil si trest odbyt, poněvadž následník trůnu chránil i čerta. Ukrutnost následníka byla neobzřetelná, čisari známa a nenechal proto následníka trůnu rozhodovati o tom, má-li být vykonán ortel smrti, či udělena milost. Znal svého synovce dobře a věděl, kolik šibenice by přibýlo.

Ministerstvo spravedlnosti ve Vídni musilo proto při milostech, o nichž rozhodoval následník, jíti na vše a politiku a čislo a návrhy na takové milosti, o nichž měl rozhodovati následník, na ta

kovou dobu, až se naskytla možnost, předložil je vyřizovatě samému císaři Františku Josefovi a zaborpoštil jim tak jeho vlády přísně vyřizovat. Příležitost taková byla ovšem vzácná, protože následník byl v tom směru ostrážitý a hájil záručené mu právo a dával si návrhy na milost poslat za sebou i na nejroznější stránky lovecké nebo i do manevrů a hájil mořských v cizině. Při tom se ovšem stávalo, že zůstaly spisy ležet na některém zámku i mnoho měsíců, až se tam následník zase jednou dostal na hon. Mezi tím mnohý návrh se stal bezpředmětným, protože odsouzenec trest si odbyl, anebo šel o nemaneného, zatím zemřel.

Největší újmu utrpěli krutostí následníka mladiství odsouzení ve věku od 10 do 18 let, pro které se následkem zvláštních nařízení činily návrhy na milost, aniž o tu museli výslovně žádat. Když do těch dob, než následník obdržel právo udílet milost, bylo do roka i několik tisíc takových amnestií udíleno, klesl počet jich pak až na osmdesát za celý rok, a sice pro celou říši rakouskou, neboť nejhojnější případy u mladistvých se vyskytují, drobné krádeže, nenašly milosti a arcikněžte, ani když šlo o trochu rosti v lese. Vždyt sám byl vlastním velkým hvozdů a jistě si myslil, co kdyby vzali taci kluci někdy i soušku jemů!

Byli blouznivci, kteří chtěli nám Čechům namalovati, že pro nás nadjejde zlatá doba, až zasedne na trůn následník František Ferdinand a vedle něho "česká" šlechtička Chotková. Kdo však blíže znal obě tyto osobnosti, z nichž hraběnka ještě překonávala svého manžela v mnohých špatných směrech, zejména co do pánovitosti a pýchy, ten věděl, jak zle by se národu českému vedlo za tohoto vladaře. Bylo-li utrpění nás Čechů a vedle nás i Srbů a Ukrajinců ukrutné, přece nedá se ani domyslet, co by byla soldáteska si směla proti těmto národům dovolit, kdyby se byl dostal František Ferdinand ke vládě. Počet poprav byl by se zmnohonásobil. Vystřel v Sarajevě národy ty uspoř před tím uchránil.

HUSITSKÝ PLUKOVNÍK

Přímou mystičku jevila se nám Čechům, porobeným armáda husitská. Vojsko pod písní kalichu, zapálené v srdcích pro dobro vlasti, svých rodů, pro náboženskou citělní předků a tatěkem Žižkou. Holým skončilo pod Lipany. Tam pochována na staletí velikost českých činů a co přišlo později, to mhy černé, těžké, to žal, hanba, ponižení. Roku 1914 kmtila nadě, je a svítla již přesvědčením o le pašm příští dnem i nocí. Rok 1918 přišel a naplnil. Vrátili jsme Bilou horu čestně a konečně. Emigrace, vychovalecvi aristokratické a Habsburků přišla, nebyla však ani v nejmenším podobná vyhnanství malých našich lidí, ale Fridrichové Falci rychle, tryskem, s plnými žoky opouštěli "vlast" i "milé národy." Karel, Bedřich, Vilém...

Domů přišlo máse husitské vojsko! — Ti bojovníci do posledka za svobodu vlasti, kterým napěno bylo na štít to, co mělo by býti v každé čtance a kalendáři opakováno: "Státi se členem československého vojska je nejvyšší etí, slávou a mužností, ale i nejvyšším idealismem a obětí, kterou hrdy a milostí i budoucností naší oduševněný český člověk na oltář vlasti může přinést. Hlaste se jen ti, kdož cítí dosti staré husitské krve ve svých žilách, dle slov husitského chorálu hotovi jsouce nebáti se záhubou tělesných a život svůj ztratiti pro lásku bližních svých, to jest pro úctu a vědomou paměť příštích našich československých pokolení, osvobozených krví a strádáním i odříkáním našich hrdinů."

Z vojska toho přijel i velitel českých vojsk ve Slezsku, plukovník Šnejdárěk. Vidíte před sebou vojáka-člověka. Bázneho, přemítavého, ale i citově založeného. Narozen r. 1875 v Napajedlech na Moravě, již jako 20-letý opustil Čechy. "Prodělal jsem kadeřku, a bylo mi v Rakousku příliš durno. Ven tedy a do Afriky." Mezi cizincem legie, do společnosti lidí celého světa nadšených, nebojácných, mezi nimi před lety byl i jeden z členů bývalé cisáří rodiny německé. V dálné Africe velel Arabům —

Nechce platit větší nájemné.

Pani E. M. Davisová, která po 16 let žila v doměch vládou vlastněných v Washingtoně, platila dolar ročního nájemného z jednoho domu a pět dolarů z druhého. Při tom vybírala značné nájemné od 22 svých podnájemníků. Na tuto nesrovnalost se nyní přišlo, ale pani Davisová nechce platiti vyššího nájemného.

Porozuměl jim, jich životu, naučil se jejich řeči, zvykům, obyčejům, byl jim, jak potřebl, lékařem, vojákem, soudcem: "Tu jsem poznal, že v charakteru lidí jsou poklady. Ti chlapci silni nesli čestné tradice svého národa." A kultura arabská, islamu je známa. Tu žil Šnejdárěk životem nejintenzivnějším a studijním. I Karthaga čítal Salamba a studoval, sedmácte válečných tažení prokamlal, sedmkrát byl postřelen, komandoval v Africe devět generálů... I Paříž ho zklamala před krásou a volebností chvíli, jež tu zažil. Zejména jednu chvíli živě pamatuje: "Byla noc a veliký oheň svítla v ležení. A tu vystal korrespondent Secolo, Italského listu, a deklamoval scénu z Napoleony bitvy u Wagramu. "To bylo jinací než invalidovna v Paříži. To byla veliká chvíle."

Tak dleko demova! A rok 1914 byl proň prvním signálem. "Vyděl jsem, co bude!" Táhl se světlými Araby jako francouzský voják k Arrasu, prodělal tu s Turky všechny bitvy hlavol. Tu i poprvé slyšel český mluvit. "Bylo mně, no, nevím, jak. Zapomněl jsem na Araby, všechnu slávu jdišení nad novou vládou v zemi naší, nekryjí toho ani orgány stran v kabinetě zastoupených. Ostatně, nikdo nepochybuje, že vláda tato je pouze přechodná. Všechny strany rozvíjejí agitace k příštím volbám v důvěře, že nár bude v dohledné době podepsán. Nejlepší připraveni jsou k volebním zápasům demokrati (strana Malinova), již mají ze stran pravých nejlepší vyhlídky. Z levice nejsilnější z voleb vyjdou podle svého sociální demokrati (široci), poněvadž zabráním ministerstva vnitřní do stává se jim všech výhod, jež toto ministerstvo k volebním agitacím poskytuje."

Jel na slepo ve vzducholodi.

W. W. Ballantine je prvním člověkem, který jel ve vzducholodi na slepo. Ballantine se zdržal a akázal se az po té, kdy vybuchl byt šest hodin na cestě

ky a ženy, to se nezapomene, ne mám také ženu a dítě, daleko od domova. Pamatují se, že jsem nas viděl po dvaceti letech Hradčany... Hradčany!" Jeho vůdci byli jural, kteří přišli z Francie. Bray ale plukovník Šnejdárěk chtěl práci. "V Praze jsem se pro tu práci nehodil." A šel na nejobzřevnější místo náčí vlasti. K hratřím, kteří jsou v pěti vlastních bratř. Co tu vykonal, poví nám příště jeho fronta čínů! — P. Pražák ve "Venkově."

DNEŠNÍ BULHARSKO

Pražské Národní Listy přinášejí následující dopis z Bulharska: Bulhaři prožívají teď nejtrappnější dny doževních muk v očekávání rozhodnutí pařížské mírové konference. Vi každý, že se jedná o osud země i národa. Podmínky uložené Němceku ukřídily sice v tom smyslu, že bylo třeba po principu národnostního, ale vnesly hodně pesimismu. Delegaci do Paříže povede ministerský předseda Todorov. S ním půjde i generál Lukov a bývalý ministr vojensví Lápeev — oba poděpisovali soluňské příměří — ministři M. Madžarov, Sakazov a jiní. Řecký tisk vítězně prohlašuje, že požadavky Venizelovy vyjma je Caribrad jsou příznivé pro Řeko rozřešení a tedy že řecké panství se rozšíří po celém egejském pobřeží přes Thracii a k Černému moři a zdem caribhradský a dále po malonásikém břehu daleko na jih za Smyrnu. Srbi opět ukazují přestem na Vidinský a Trnaský kraj a Rumuni se třel na Rušúk a Varnu. Všem u tomu se při dnešní náladě snadno věří a málo jest soudnějších lidí, kteří na všech to se dívají kriticky. Pařížská konference sotva půjde dále v dělení Bulharska, než začel mír bulharský z roku 1913, tak mnohými ve světě za nespravedlivý uznány — nemůže jíti dále již z toho důvodu, že jí musí záležet na tom, aby byly odstraněny všechny příčiny budoucích konfliktů a ne aby sama je připravovala sabáním na práva národa poraženého proto jen, že je poražený. — Ostatně Řekům anglický tisk dal již pochopiti, že jejich požadavky postrádají veškeru podporu k získání ve válece získaným.

Nová vláda přišla s deklarací, v níž vyložila svůj program. Hlavním jeho bodem je zachování klidu v zemi a péce o výživu obyvatelstva do nejbližší sklize. — Slibuje se dále, že se bude energicky pokračovati v odsuzování a trestání provinilých úředníků a důstojníků z doby okupace Srbska a Makedonie. Zajišťuje se také svoboda veřejných schůzí ku předvolební kampani. Velkého nádešení nad novou vládou v zemi naší, nekryjí toho ani orgány stran v kabinetě zastoupených. Ostatně, nikdo nepochybuje, že vláda tato je pouze přechodná. Všechny strany rozvíjejí agitace k příštím volbám v důvěře, že nár bude v dohledné době podepsán. Nejlepší připraveni jsou k volebním zápasům demokrati (strana Malinova), již mají ze stran pravých nejlepší vyhlídky. Z levice nejsilnější z voleb vyjdou podle svého sociální demokrati (široci), poněvadž zabráním ministerstva vnitřní do stává se jim všech výhod, jež toto ministerstvo k volebním agitacím poskytuje."

V otázce rjecké bulharský tisk i veřejnost zjevně dávají vyčítit, že sympatie jejich jsou na straně Jihoslovánů. Itáli také vyslovili již svou nelibost a překvapení, poněvadž očekávali, že Bulhaři jako nepřátelé Srbů spíše se přikloní na jejich stranu. To by ovšem bylo přirozené, kdyby u Bulharů měl převládnoti jenom hněv a pocit škodlivosti. Obují však v reální povaze jejich místa nemalezo. Mýšlením a citěním bulharským táhne se jen jedna jediná idea: národní sjednocení. Pro tuto ideu zahájena byla balkánská válka i spojenecká, ve jménu jejího dopustili se Bulhaři osudného kroku vstupem do války svétove po boku Němců, ve jménu jejím Bulhaři tak dnes preji ze srdce Jugoslavi, aby dosáhla svého ideálu — plného sjednocení i východu na adriatické moře, neboť vědí, že jen tak bude moci zavládnouti mir na Balkáně. Bulhaři znají pravý stav věci v adriatické otázce a preji si, aby Rjeka připadla Jihoslovánům, poněvadž doufají, že v takovém případě snad se vzájem v Bělehradě viděnskou politikou vnačeného smě-

ru výbojně politiky majitel za cíl krajní Soluň a přirozené cestu k ní — Makedonii. Dražota je volka. Potíže vyživovací poskytuje otázka chlebová. První zásilky americké mouky se již začítkaovaly. Na cestě je mouka nová. Masa je dosti, ceny stále kolísají od 10 do 15 lvů. — Obehod s masem a tuky je svobodný. Cena másla a sádla rovněž klesá s 50 na 45 a 40. Objevují se již i látky, hlavně ale italské. — Nejvíce se cítí nedostatek cukru, v řetězovém obehodě se prodává až za 70 lvů kilogram. V bulharských cukrovarech jsou zásoby malé. Počítá se hlavně s českým cukrem. Letošní sklizeň, neškodil-li hojně deště teď, slibuje záchramu.

OBCENÍ VOLBY PŘED 2 000 LETY V POMPEJÍCH

Pompeje, kdysi malebně položené městečko na úpatí zrádného Vesuvu, byly by bývaly za jiných okolností jistě neznámý světu. Kdyby se nebylo odehrálo roku 79 po Kristu ono strašlivé drama vesuvské. Stalo se to právě v předvečer obecních voleb, a dnes, proeházíme-li se Mrtvým městem, jež byla opatrným odstraněním lávy za hlavního vedení Vittoria Spinazolly přivedeno opět na svět, vidíme kromě jiných, kulturně-historických dokumentů i zřejmé stopy předvolebního obdbí, stopy, z nichž si dovedeme za pomoci jiných pramenů učiniti dosti přesný obraz o obecních volbách před dvěma tiseli lety. Proklamace volební bývaly v Pompejích psány, na zděch červené barvou. A tak jako u nás je ještě dlouho po volbách shledáváme se lekle se známou výzvou "Volte Y. Z." i v Pompejích udržovaly se podobné nápisy dlouho po skončení volbách a mnohdy vytrvaly až do nového volebního obdbí. V tom případě je přetřel bílou barvou, čímž doocílili pokladu pro nový nápis. A ten se opět udržel tak dlouho, až zase musel zmizet pod vrstvou bílé barvy atd. A seškrbáme-li dnes opatrně vrchní vrstvu, přijdeme na staré nápisy, svědčící o předěšlé volební periodě. S těmito nápisy setkáváme se na všech významnějších místech. Někdy dělník, nápis pořizující, připojil k němu i své jméno. Ve volebních provoláních vynášeny bývaly znamenité vlastnosti kandidátů. "Náš kandidát je hoden Republiky!" éteme na jednom nápisu. "Je šlechtný ke všem. Zvolíte-li ho, budeme mítí hojnost dobrého chleba i zábav." — Zvolte jej, platí dobře! Ale spařujeme tu také nápis, s jakým by dnešní kandidáti nepořídili. "Kdo volí proti nám, je osel!" jsou to štavnatá slova, která dokazují, že i tehdy neehodilo se k volbám vždy v rukavičkách. Každá korporace, každé sdružení mělo svého kandidáta. Kandidáti předpředstoupili před voliče sami, nýbrž byli uváděni přáteli, sousedy, druhy. Nalézáme tu kandidáta zlatušku, kandidáta koláše, knižknepce, valehářů, kolářů, barvířů, voňavkářů, architektů obchodníků vímem. A éteme i tyto verše: "Kdo z vás poctivost mádo vše si cení, věz, že nad Lucretia Frontona v tomto obhledu není." Kandidát pekařů, počestný mistr pekařský Publius Paquinus Proculus byl zvolen — a to jednoduše! Jsa onen opravdovou radostí, dal se vymalovati se svou ženou. A tyto dvě hlavy, jež se na nás dívají vážně a za nýžlené, jsou nám nejen antickými portréty, ale i starými známými. Muž drží v ruce svítek papírů, žena pak nástroj k označování těsta. A vedle éteme tyto dojemné verše, jež věnovali svým vděčným voličům: "Proculus byl zvolen všemi hlasy, jeho poctivost a spravedlnost uznány na věčné časy!" V tehdejší době nejen že veřejné funkce nebyly nijak honorovány, ale právě naopak, zvolený musel svou vděčnost projevovati tím, že dal budovati fontány, vodovody, lázně, chrámy, že pořádal hostiny a hry na vlastní útraty. Musel zdraviti každého voliče jeho jménem, býtí dle možnosti vnačov a malovati o všem možném. V den volby bylo nezávějí v kramlích. Hlasod bylo v Pompejích plno. Nalézáme je na každém palmu ulice. Pilo se buď u

Pohodli nohou. Máte-li bolavé nohy, potí se vám nemírka a tím pášil patřivý pocit spolený se svržením a jousu vám tak i křepavice táhne a chůze obtížná — neotrkaňte naději! Kupte si Severův Prášek na nohy (Severa's Foot Powder) v lékárně a tak zajistíte si pravé pohodlí. Jest to příjemný prášek na nohy. Věsta si jej jen trochu mezi prsty, chole klapadla i pod klapadla každého rána, nežli se obujete a nasypte si jem trochu i do střevičů a ponožek. Cena 15 centů a 10 dař.

stolků nebo u pultu, v jehož mramorové desce byly otvory, do nichž se kladly nádoby s vínem. A nejveselější bylo po skončení volbách, kdy novopoeení otové města častovali z vděčnosti své voliče. — Vladislav Štverák

DŮLEŽITOST HUDBY V AMERIKANISACI (F. L. G. I. S.)

"Cizince těžko pochopuje nedostatek pravého uznání pro hudbu a průměrného Američana a my často přehlízíme příděžitost vyřadit se přičozím do Ameriky nějakým způsobem o krásu hudby", prohlásila pl. Mary Louise Townsend, předsedka pěveckého sboru v Takoma Parku ve Washingtonu.

"Nyní však zaujmá hudba důležitě místo v americkém životě, tak velké, že na ni vydáme ročně \$700,000,000, ale dosud nevnikla do života lidí v takové míře, jak to nacházíme v jiných zemích. — Většina našich přistěhovalců jsou ze zemí, kde hudba byla dlouho uznávána jako národnostní síla a co taková využítkována a tito lidé přicházejí k nám plni hudby z jejich vlasti. Přirozené, že nemalozvůbe zde hudbu, o níž by se vláda dobrovolně starala, byli pužení vytvořiti sdržení vlastních lidí, aby udržovali při veselí mysli hudbou a řečí ducha a lásku ku staré vlasti.

Kdyby tito nové přichozí mohli býtí shromážděni tak rychle jak možno po příchodu do naší země do společností pěveckých tříd v angličtině, několik dobrých vlivů by se uplatnilo. Na prvním místě působením hudby cítily by se tito cizinci více doma a uvolnili by touhu po zemi, kterou opustili. Mnohokrátě dosvědčovali přistěhovalci, že hlavní příčinou jejich touhy po domově v Americe byl nedostatek hudby — hudby pro lidi, zdarma, jako ji měli doma a ne tak lacinou, aby si jí mohli snadno dopřáti.

Hudba svede všechny dobroty. V takových společnostech třídách příšli by cizinci rychleji v styk s americkými občany, než ne něcho, co by svedlo lidi různých národností tak dohromady skamarádilo je a spojilo, jako hudba. Hudba jest tím společným jazykem pro vznesené a nízké, pro bohaté a chudé a pro lidi každého plemene a jazyka. Nezdálo by se pak, že jest neohospoňující činností pro sjednocení lidu a demokracie?

Hudba by pomohla v cizině rozzejm naučiti se mnohem rychleji anglicky. Spojení nového jazyka s formou občerstvení a nadšení, které oni již mají, přisobilo by velmi k povzbuzení náklonnosti a vlastenečství pro novou zemi. Každý, kdo se pokusil naučiti se cizí řeči v cizí zemi, ví, jaký přispěch máže býtí získán přítomností při pěveckých neb operních představeních.

Hudební cvičení zvláště ve skupinách podporuje tělesnou sílu, jednotnost ve snaze, poslušnost říditelstvu, sebeovládání a nádku pro společenou věc. Společným zpěvem v angličtině vedoucím společnému sitedu, nás v cizině rozozný živel mohl by býtí přijmen v přímý styk se spoliťovnou vládou a připravování pro občanství mohl by býtí zahájeno pozicizitai takových, jakého nemožno doocítiti žádným jiným postopenem. Dětsí pojednání o tom, jak přednětu melodi se v članku pl. Townsendové uveřejněném v "The Public"